МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії слов'ян

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Суспільно-політичні процеси в слов'янських країнах у міжвоєнний період у шкільній програмі історії

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія)

Спеціальність 014 Середня освіта (Історія)

Спеціалізація 014.03 Середня освіта (Історія)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри історії слов'ян
Протокол № 12 від "27" червня 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Суспільно-політичні процеси в слов'янських країнах у міжвоєнний період у шкільній програмі історії
Викладач (-і)	Кобильник Роман Васильович
Контактний телефон викладача	0676087380
E-mail викладача	roman.kobylnyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки. 2.2. Вибіркова дисципліна 2.2.2. Дисципліна вільного вибору студента
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	четвер, 14.00 год. – 16.00 год.
2. Анотація до курсу	
Міжвоєнний період в історії слов'янських народів характеризується новими якісними змінами і являється визначальним для розвитку державотворення. Розпад імперій після Першої світової війни зумовив створення незалежних держав і становлення нових державно-політичних відносин. Цей період характерний зростанням партійно-політичних відносин і їх впливом на державну політику країн. Крім цього, в цей час розвиток слов'янських країн проходив в двох ідеологічних вимірах: демократичному і тоталітарному. Протистояння цих ідеологій позначилося на існуванні партійно-політичної системи в слов'янських країнах. «Суспільно-політичні процеси в слов'янських країнах у міжвоєнний період у шкільній програмі історії» – це дисципліна, яка вивчає політичні, соціокультурні, економічні процеси в конкретних формах і просторово-часових вимірах. Важливою особливістю курсу є те, що він зорієнтований на засвоєння і застосування студентами спеціальності 014.03 – середня освіта (історія) теоретичних і практичних знань з новітньої історії країн Центрально-Східної Європи, усвідомлених умінь і навичок, необхідних для роботи в навчальних закладах середньої освіти.	
3. Мета та цілі курсу	

Мета викладання дисципліни – засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014 Середня освіта (Історія) з дисципліни «Суспільно-політичні процеси в слов'янських країнах у міжвоєнний період у шкільній програмі історії»; опанування і застосування ключових теоретико-методологічних засад і методів вивчення та інтерпретації історичного минулого регіону; формування інтегральної, загальних, фахових компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Завдання: ознайомити студентів з характеристикою політичних змін в слов'янських країнах після Першої світової війни, створенням нових державно-політичних механізмів, формуванням партійно-політичної системи і її впливом на урядову політику; з'ясувати з студентами особливості суспільно-політичних відносин в кожній країні, їх зміст, форми і масштаби поширення в суспільстві, навчитися використовувати в професійній і соціальній діяльності знання з історії Центрально-Східної Європи, порівнювати їх із історією України та загальносвітовими історичними процесами даного історичного періоду; виробити в студентів навички самостійних оцінок і власних суджень щодо розглянутих історичних проблемах. Одним з головних завдань курсу є формування в молодого покоління суспільної свідомості, культури, моралі, самостійного творчого мислення, вироблення патріотичної орієнтації, прагнення до самореалізації.

4. Компетентності

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен ***знати:***

основні теорії та концепції сучасної історіографії, джерелознавства, здійснювати джерелознавчий та історіографічний аналіз зібраної інформації; термінологію і наукову періодизацію; політичні, соціокультурні, економічні процеси історичного розвитку слов'янських народів в міжвоєнний період; вплив загальноєвропейських та світових чинників на результати державотворчих та суспільно-політичних процесів в слов'янських країнах Центрально-Східної Європи; діяльність історичних осіб (D 2);

вміти:

Використовуючи сучасні інтерактивні методи навчання учнів, впроваджуючи новітні освітні технології в загальноосвітній школі, відтворювати базові історичні знання з історії країн Центрально-Східної Європи новітнього часу, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування цілісної історичної картини

розвитку країн Центрально-Східної Європи (D 12);
самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в країнах Центрально-Східної Європи, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем, для розвязання конкретних завдань у діяльності вчителя історії і суспільствознавства (D 17);
оцінювати суспільно-політичні явища і процеси в світі, зокрема в словянських країнах, дотримуючись принципів наукової обєктивності та неупередженості (D 22).

Інтегральна компетентність – на основі засвоєних знань, умінь і навичок із дисципліни «Суспільно-політичні процеси в слов'янських країнах у міжвоєнний період у шкільній програмі історії» здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в навчальних закладах середньої освіти та у процесі навчання за спеціальністю, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (С 1).
Здатність орієнтуватися в історичному часі і просторі, розглядати суспільні явища в розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу, співвідносити історичні події, явища в історії країн Центрально-Східної Європи, історії України і всесвітньої історії загалом, використовувати міждисциплінарний підхід (С 11);
Фахові (предметні) компетентності:
Здатність усвідомлювати призначення професійної діяльності вчителя історії і суспільствознавчих предметів, а також потреби систематично підвищувати професійну кваліфікацію з напряму «Історія словян новітньої доби» а також через навчання впродовж життя (С 19);
переносити систему наукових історичних знань, умінь і навичок у площину навчального предмета «Всесвітня історія, Історія Центрально-Східної Європи» в умовах викладання дисципліни в школі (С 20);
генерувати інноваційні вирішення для відомих проблем або ситуацій, критично оцінювати результати власної педагогічної діяльності, впроваджувати інтерактивні методи навчання, інноваційні навчально-виховні технології, нові ідеї (С 21);
Здатність чітко і логічно відтворювати базові історичні знання з історії слов'янських народів у міжвоєнний період, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контесті формування цілісної історичної картини Європи,

необхідних для роботи в навчальних закладах середньої освіти (С 28).					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття		Загальна кількість годин			
лекції		30			
семінарські заняття / практичні / лабораторні		10			
самостійна робота		50			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
6-й семестр	014 Середня освіта (Історія**)**	III курс	вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання

Тема1. Вступ до спецкурсу “Суспільно-політичні процеси в слов’янських країнах в міжвоєнний період (1918 – 1941 рр.)”. Предмет, мета і завдання спецкурсу. Суть поняття “політична партія”, типологія та класифікація політичних партій. Державно-політична система. Ідеологія політичних партій і режимів. Особливості політичного розвитку Центрально-Східної Європи після Першої світової війни. Розпад Австро-Угорщини і Російської імперії. Пункти Вудро Вільсона. Утворення нових демократичних держав. Більшовизм і його проникнення в Європу. Версальська система.	Лекція 2 год Самостійна робота 2 год.	1. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. – К.: Критика, 2004. – 463 с. 2. Зашкільняк Л. О., Крикун М. Г. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. – Львів, 2002.* 3. Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред.. Л. Зашкільняка. – Львів, 2001. – 660 с. 4. История южных и западных славян: В 2-х т. Учебник. Т. 1: Средние века и Новое время / Под. Ред. Г.Ф.Матвеева и З.С.Ненашевой. – М.: Изд-во МГУ, 1998. – 668 с.	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами.	5\5	Протягом семестру
Тема 2. Польща в 1918 – 1921 рр. Відновлення державності і формування нової партійно-політичної	Лекція 2 год Самостійна робота 4 год.	1. Зашкільняк Л. О., Крикун М. Г. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. – Львів, 2002.	Робота з історичними термінами, історичними постатями,	5\5	Протягом семестру

системи. Політична система польського суспільства після Першої світової війни. Відновлення незалежності Польщі. Поляки в боротьбі за відновлення польської державності. Польський національний комітет (ПНК) та Польська ліквідаційна комісія (ПЛК). Тимчасовий уряд Польської Народної Республіки (ПНР). Передача цивільної і військової влади Ю. Пілсудському. Формування державного устрою і кордонів. Концепція федерації Ю. Пілсудського та її крах. Конституція Польської Республіки (1921 р.) про державне управління. Парламентська демократія. Становлення нових політичних відносин. Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі.		2. Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред.. Л. Зашкільняка. – Львів, 2001. 3.Матвеев Г.Ф. «Третий путь» ? Идеология аграризма в чехословаки и Польще в междувоенный период. – М., 1992. 4.Ротшильд Д. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами. –К., 2002.	історичними джерелами.		

Тема 3. Друга Річ Посполита в період парламентської демократії (1922 – 1926 рр.). Боротьба за політичне домінування партійних угрупувань. Ендеки і пілсудчики. Парламентські вибори 1922 р. Убивство президента Г. Нарутовича. Криза парламентаризму. Лянцкоронський пакт 1923 р. Політика поурядового блоку Хієна-П'яст. Парламентська і позапарламентська діяльність лівих польських партій. Національне питання в концепціях польських політичних сил. Політика національної асиміляції. Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі.	Лекція 2 год Семінарське заняття 2 год Самостійна робота 2 год	1. Зашкільняк Л. О., Крикун М. Г. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. – Львів, 2002. 2. Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред.. Л. Зашкільняка. – Львів, 2001. 3.Матвеев Г.Ф. «Третий путь» ? Ідеология аграризма в чехословаки и Польще в междувоенный период. – М., 1992. 4.Ротшильд Д. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами. – К., 2002.	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами.	5\5	Протягом семестру
Тема 4. Суспільно-політичні процеси в Польщі періоду "санації" (1926 – 1939 рр.). Державний переворот	Лекція 4 год Семінарське заняття 2 год Самостійна	1. Зашкільняк Л. О., Крикун М. Г. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. – Львів, 2002.	Робота з історичними термінами, історичними постатями,	5\5	Протягом семестру

1926 р. і становлення режиму “санації”. Формування нової політичної системи. Вибори до польського парламенту 1928 р. Безпартійний блок співпраці з урядом (ББСУ). “Група полковників“ і їх вплив на державну політику. Посилення авторитаризму Ю. Пілсудського. Центролев. “Брестські вибори“ 1930 р. Конституційне питання. Конституція 1935 р. “Санація” без Пілсудського. Табір національної єдності (ТНЄ). Діяльність польських опозиційних партій (1935 – 1939 рр.). Політика державної асиміляції. Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі. Політичний портрет Юзефа Пілсудського.	робота 2 год	2. Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред.. Л. Зашкільняка. – Львів, 2001. 3.Матвеев Г.Ф. «Третий путь» ? Идеология аграризма в чехословаки и Польще в междувоенный период. – М., 1992. 4.Ротшильд Д. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами. –К., 2002.	історичними джерелами.		
Тема 5. Суспільно-політичні процеси в Чехословаччині (1918 -1928 рр.)	Лекція 2 год Самостійна робота 4 год.	1.Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних	Робота з історичними термінами, історичними	5\5	Протягом семестру

Особливості чехословацької партійно-політичної системи. Становлення Чехословацької незалежної держави. Конституція 1920 р. Президент Чехословаччини Т.-Г. Масарик. Політичний розвиток 1920 – 1928 рр. Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі. Політичний портрет Томаша Масарика.		факультетів університетів / За ред.. Л. Зашкільняка. – Львів, 2001. 2.История южных и западных славян: В 2-х т. Учебник. Т. 1: Средние века и Новое время / Под. Ред. Г.Ф.Матвеева и З.С.Ненашевой. – М., 1998. 3.Коротка історія Чехії і Словаччини. За ред. проф. П. С. Федорчака. – Івано-Франківськ, 1999. 4.Краткая история Чехословакии. С древнейших времен до наших дней. – М., 1988. 5.Ротшильд Д. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами. –К., 2002.	постатями, історичними джерелами.		
Тема 6. Політична криза і розпад Чехословаччини (1929 – 1939 рр.) Суспільно-політичні процеси в Чехословаччині в 1929 – 1937 рр. Парламентські вибори 1929 і 1935 рр. Е. Бенеш. Загострення політичної кризи. Мюнхенська змова. Розпад	Лекція 2 год Самостійна робота 4 год	1.Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред.. Л. Зашкільняка. – Львів, 2001. 2.История южных и западных славян: В 2-х т. Учебник. Т. 1:	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами.	5\5	Протягом семестру

Чехословаччини. Політичний розвиток Другої Чехословацької республіки. Національне питання і спроби його вирішення. Суспільно-політичний розвиток Словаччини 1938 – 1939 рр. Проблеми державно-правового визначення Словаччини та „Підкарпатської Русі". Прийняття „Конституційного закону про автономію Підкарпатської Русі". Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі.		Средние века и Новое время / Под. Ред. Г.Ф.Матвеева и З.С.Ненашевой. – М., 1998. 3.Коротка історія Чехії і Словаччини. За ред. проф. П. С. Федорчака. – Івано-Франківськ, 1999. 4.Краткая история Чехословакии. С древнейших времен до наших дней. – М., 1988. 5.Ротшильд Д. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами. –К., 2002.			
Тема 7. Політичні процес в Болгарії після Першої світов війни. Правлінн БЗНС.Становлення нов партійно-політичної системи Болгарії після Першої світов війни. Політична криза в Болгарі Валдайське повстання. Прихід д влади А. Стамболійськог	Лекція 2 год Самостійна робота 4 год	1.Єлавич Б. Історія Балкан XX ст. –К., 2002. 2.Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред.. Л. Зашкільняка. – Львів, 2001. 3.История южных и западных	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами.	5\5	Протягом семестру

Болгарія в період правління БЗНС Аграризм Стамболійського Зелений Інтернаціонал. Військов ліга. Народний зговір. Червневи переворот і вереснев комуністичне повстання 1923 р. Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі.		славян: В 2-х т. Учебник. Т. 1: Средние века и Новое время / Под. Ред. Г.Ф.Матвеева и З.С.Ненашевой. – М., 1998. 4.Ротшильд Д. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами. –К., 2002. 5.Проблемы истории кризиса буржуазного политического строя: страны Центральной и Юго-Восточной Европы. – М., 1984.			
Тема 8. Суспільно політичні трансформац болгарського суспільства умовах монархічної диктатури Режим "Демократичног зговору" (1923 – 1931рр.). А Цанков. Правління "Народног блоку (1931 – 1934 рр.). Державни переворот (травень 1934 р Монархічний переворот в Болгар 1935 р. Діяльність царя Бориса II Посилення авторитаризму Політичний курс проурядови партій. Діяльність болгарськи опозиційних партій.	Лекція 2 год Семінарськ е заняття 2 год Самостійна робота 2 год	1.Єлавич Б. Історія Балкан XX ст. –К., 2002. 2.Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред.. Л. Зашкільняка. – Львів, 2001. 3.История южных и западных славян: В 2-х т. Учебник. Т. 1: Средние века и Новое время / Под. Ред. Г.Ф.Матвеева и З.С.Ненашевой. – М., 1998. 4.Ротшильд Д. Східно-Центральна Європа між двома	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами.	5\5	Протяго м семестр у

Практичне завданн Навчально-методичний комплек для використання в школі.		світовими війнами. –К., 2002. 5.Проблемы истории кризиса буржуазного политического строя: страны Центральной и Юго-Восточной Европы. – М., 1984.			
Тема 9. Формування нов державно-політичної організац на Балканах після Перш світової війни. Особливості партійн олітичної системи балканськи раїн після Першої світов ійни.Суспільно-політичні процеси Державі СХС. Зростання тенденці “югославізму”. Утворенн Королівства СХС. Формуванн олітичної системи Королівств СХС. Відовданська конституці Огославський парламентариз 1920-х рр. Вибори до скупщини 192 1925 рр. Загострення партійн олітичної боротьби в Королівст СХС. Парламентські вибори р. 192 р Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для	Лекція 2 год Самостійна робота 4 год	1.Єлавич Б. Історія Балкан XX ст. –К., 2002. 2.Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред.. Л. Зашкільняка. – Львів, 2001. 3.История южных и западных славян: В 2-х т. Учебник. Т. 1: Средние века и Новое время / Под. Ред. Г.Ф.Матвеева и З.С.Ненашевой. – М., 1998. 4.Ротшильд Д. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами. –К., 2002. 5.Проблемы истории кризиса буржуазного политического строя: страны Центральной и Юго-Восточной Европы. – М., 1984.	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами.	5\5	Протягом семестру

використання в школі.					
Тема 10. Суспільно-політичні процеси в югославських землях Державний переворот 1929 р. Утворення королівства Югославії Закон “Про захист держави” (192 р.). Конституція 1931 р., посилення влади короля. Парламентські вибори 1931 р. Утворення Югославської національної парті (ЮНП). Посилення югославського централізму. Вбивство короля Александра (1934 р.). Уряд М. Стоядіновича. Проголошення автономії Хорватії (серпень 193 рр.). Практичне завдання: Навчально-методичний комплекс для використання в школі.	Лекція 2 год Семінарське заняття 2 год Самостійна робота 6 год	1.Єлавич Б. Історія Балкан XX ст. –К., 2002. 2.Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред.. Л. Зашкільняка. – Львів, 2001. 3.История южных и западных славян: В 2-х т. Учебник. Т. 1: Средние века и Новое время / Под. Ред. Г.Ф.Матвеева и З.С.Ненашевой. – М., 1998. 4.Ротшильд Д. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами. –К., 2002. 5.Проблемы истории кризиса буржуазного политического строя: страны Центральной и Юго-Восточной Европы. – М., 1984.	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами.	5\5	Протягом семестру
Тема 11. Російська революція 1917 р. становлення нової політичної системи. Особливості партійно	Лекція 2 год Самостійна робота 4 год	1. Карр Э. История Советской России. – М., 1990. 2.Мельгунов С. П. Красный террор в России. – М., 1990.	Робота з історичними термінами, історичними	5\5	Протягом семестру

політичної організації Російськ імперії на початку XX ст. Кадет Есери. Більшовики. Загостренн політичної кризи в Росії. Лютнев революція 1917 р. Легімітивніст влади Тимчасового уряду. Криз Тимчасового уряду. Жовтневи переворот 1917 р. Прихід до влад більшовиків. Диктатур пролетаріату. Встановлення нов державно-політичної систем Громадянська війна. Білий ру Червоний і білий терор. Практичне завданн Навчально-методичний комплек для використання в школі.		3.Нарис історії Росії: Пер. з. рос. / Б. В. Ананьїч, І. Я. Андреєв, Є. В. Анісімов та ін.; За загальн. ред. О. О. Чубар'яна. – К., 2007. 4. Орлов А. Георгиев В. А., Георгиева Н. Г., Сивохина Т. А. История России. Учебник. 2-е изд. – М., 2003.	постатями, історичними джерелами.		
Тема 12. Радянський Сою в період НЕПу. Ліквідаці багатопартійності. Проголошення НЕПу. Відхід ві форсованої радянізації. Утворенн СРСР. Боротьба більшовиків з монополію влади. Ліквідац багатопартійності. Політичн боротьба всередині ВКП(б Розгром "правого ухилу	Лекція 2 год Самостійна робота 4 год	1. Карр Э. История Советской России. – М., 1990. 2.Мельгунов С. П. Красный террор в России. – М., 1990. 3.Нарис історії Росії: Пер. з. рос. / Б. В. Ананьїч, І. Я. Андреєв, Є. В. Анісімов та ін.; За загальн. ред. О. О. Чубар'яна. – К., 2007. 4. Орлов А. Георгиев В. А., Георгиева Н. Г., Сивохина Т. А.	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами.	5\5	Протягом семестру

Посилення влади Й. Згортанн НЕПу. Індустріалізаці Колективізація. Сталін Утвердження одноосібної влади Й Сталіна. Сталінізм. Особливос радянської тоталітарної систем Масові репресії. Практичне завдання: Навчальн методичний комплекс дл використання в школі.		История России. Учебник. 2-е изд. – М., 2003.			
Тема 13. Сталінськи тоталітаризм в СРСР. Політична боротьб всередині ВКП(б). Розгро "правого ухилу". Посилення влад Й. Згортання НЕП Індустріалізація. Колективізаці Сталіна. Утвердження одноосібн влади Й. Сталіна. Сталінізм Особливості радянськ тоталітарної системи. Масо репресії Практичне завданн Навчально-методичний комплек для використання в школі.	Лекція 2 год Семінарськ е заняття 2 год Самостійна робота 4 год	1. Баран З., Полещук Т. Країни Центральної та Східної Європи в міжвоєнний період (навчально-методичний посібник). – Львів, 1999. 2.Карр Э. История Советской России. – М., 1990. 3.Нарис історії Росії: Пер. з. рос. / Б. В. Ананьїч, І. Я. Андреєв, Є. В. Анісімов та ін.; За загальн. ред. О. О. Чубар'яна. – К., 2007. 4. Орлов А. Георгиев В. А., Георгиева Н. Г., Сивохина Т. А. История России. Учебник. 2-е изд. – М., 2003.	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами.	5/5	Протяго м семестр у

Тема 14. Політичний розвито білоруських земель в міжвоєнни період. Революційні події 1917 Проголошення БНР. Особливос радянської влади в Білорусі Вплив сталінізму на розвито білоруського суспільств Суспільно-політичний рух Західній Білорусії. Білоруськ Громада. Національна політик польського уряду в білоруськи землях. Практичне завданн Навчально-методичний комплек для використання в школі. .	Лекція 2 год Самостійна робота 4 год	1.Баран З., Полещук Т. Країни Центральної та Східної Європи в міжвоєнний період (навчально-методичний посібник). – Львів, 1999. 2.Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред.. Л. Зашкільняка. – Львів, 2001. 3.Чигринов П. Г. Очерки истории Беларуси. Учеб. Пособие для вузов. – Минск: Высшая школа, 2000.	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами.	5\5	Протяго м семестр у
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	***Підсумковий бал*** з навчальної дисципліни складається з ***підсумкового семестрового балу та балу за екзамен.*** Упродовж семестру студент отримує бали за різні види робіт, які сумуються в підсумкові семестрові бали. ***Підсумковий семестровий бал*** складається з суми балів, отриманих студентом денної форми навчання за свою навчальну діяльність протягом семестру і дорівнює сумі ***підсумкового балу за семінарські (практичні) заняття*** *(максимально 15 балів),* ***балу за контрольну роботи*** *(15 балів),* ***балу за колоквіум*** *(10 балів) і* ***балу за індивідуальну роботу*** *(10 балів)* та в сукупності може				

складати максимально 50 балів.

Вид контролю	Поточний контроль	Контр. робота	Колоквіум	Індивідуальне завдання (конспект і захист монографії тощо)	Сума балів за модулями	Екзамен	Підсумкова оцінка у 100-бальній шкалі
Максимальна кількість балів, яку може набрати студент	15	15	10	10	50	50	100 (50+50)

При обчислені підсумкового семестрового балу враховується:

Поточні оцінки успішності *(5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»)* – виставляються під час проведення семінарських занять;

Підсумкова оцінка за семінарські заняття виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на семінарських заняттях і є середнім арифметичним (заокругленим до сотих) всіх отриманих оцінок за семінарські заняття. Отримані «незадовільні» оцінки враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок

Приклад обрахунку підсумкової оцінки за семінарські (практичні) заняття:

З навчальної дисципліни студент протягом семестру отримав 4, 4, 3. Підсумкова оцінка за семінарські заняття за семестр складає: (4+4+3) : 3 = 3,66667 ≈ ***3,67.***

Підсумковий бал за семінарські заняття *(максимально 15 балів)* – підсумкова оцінка за семінарські заняття, помножена на коефіцієнт **3**, заокруглена до цілого (наприклад, якщо підсумкова оцінка за семінарські заняття **3,67**, то підсумковий бал за семінарські заняття буде становити 3,67× 3 = 11,01≈ **11** балів);

	Бал за модульну контрольну роботу *(максимально 15 балів).* ***Бал за колоквіум*** *(максимально 10 балів).* ***Бал за індивідуальну роботу*** *(максимально 10 балів)* – бали за виконані індивідуальні (індивідуально-дослідні) завдання. *студенту, який має наукові публікації, виступи на наукових конференціях, бере активну участь в роботі студентського наукового гуртка, був учасником олімпіад, конкурсів з відповідної (чи суміжної) дисципліни *за поданням наукових керівників чи керівників наукових гуртків та рішенням кафедри* в підсумковий семестровий бал може додаватись ***максимально 10 балів за участь в науковій роботі*** (за умови, що підсумковий семестровий бал не перевищує 50 балів) Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником для коригування методів і засобів навчання, так і студентами для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквіум. Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Результати поточного контролю враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни. **Принципи оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях** Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставляння балів від «1» до «5». Позначення «0» виставляється студентові за відмову від відповіді на занятті через непідготовленість, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Кожен студент зобов'язаний взяти участь не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру.

	Пропущене заняття або негативну оцінку студент зобов'язаний «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем. При цьому може виставлятися оцінка, а попередня не впливатиме на середній бал студента. ***Завдання*** контролю знань студентів під час проведення семінарських занять зводяться до того, щоб: - виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається; - визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення; - виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи; - стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні. Контроль знань студентів під час проведення семінарських занять може відбуватись в наступних ***формах***: - детальний усний аналіз поставлених питань; - вибіркове усне опитування «з місця»; - дискусійне обговорення питань; - індивідуальне розв'язування практичних завдань, проблемних запитань чи завдань; - фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв; - письмова (до 30 хв.) самостійна робота по варіантах тощо. ❖ **Критерії поточної оцінки** **(«відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)** **Оцінка «п'ять»** ставиться, якщо студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у письмовій роботі не повинно бути помилок. Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає історичну термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Повною мірою володіє історичним критичним мисленням, аналізом (вміти розбивати історичну інформацію на компоненти, розуміючи їх взаємозв'язки та організаційну структуру. Здатен (на) самостійно на основі

	сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні і світі, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем; будує переконливу аргументацію, рецензує відповіді ровесників. Вміє організовувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами); може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Може використати інноваційні технології (наприклад, технологію Шаталова). Має синтетичне мислення. Бере активну участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію, базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності, бере на себе відповідальність; проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності; вміє долати труднощі, вдосконалює з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції тощо. Використовує під час навчання історико-краєзнавчий матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. **Оцінка «чотири»** ставиться, якщо студент(ка) має глибокі і повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен (на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена, у письмовій роботі є незначні помилки. Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає історичну термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Достатньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні і світі, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних проблем; будує аргументацію на основі 2-3 доказів, може рецензувати відповіді ровесників. Вміє організовувати пошук, аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами); може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей;

	визначати роль людського фактора в історії, однак неможе розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Має певний рівень синтетичного мислення. Бере участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію (в аргументації зустрічаються окремі неточності), базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності; проводить самооцінку пізнавальної діяльності, вдосконалює з достатнім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції тощо. Використовує під час навчання історико-краєзнавчий матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. **Оцінка «три»** ставиться, якщо у студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), елементарні уміння і навички; не здатен (на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, у письмовій роботі є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, а просто перераховує. **По-середньо з**нає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) по середньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні і світі, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати, рецензії відповідей ровесників поверхові. Вміє організовувати пошук історичних джерел, але не може їх критично проаналізувати. Не використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Знає історичну персоналістику, але не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. Бере пасивну участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях; не застосовує оптимальну стратегію діяльності, не бере на себе відповідальність; не проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності. Мінімально використовує під час навчання історико-краєзнавчий матеріал. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Вдосконалює з посереднім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції. **Оцінка «два»** ставиться, якщо у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння

і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; відповідь не змістовна і не доречна, у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Практично не знає історичну термінологію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні і світі. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація, самооцінка і оцінка інших. Не вміє організовувати пошук історичних джерел, не може їх критично проаналізувати. Не використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Знає історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей.

Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. У групових формах роботи тільки присутній (я) без особистої відповідальності, стратегії; не дотримується норм професійної етики, не виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей, не вдосконалює здобуті під час навчання компетенції.

❖ Критерії оцінювання індивідуального завдання

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1-2	Кейс виконаний незадовільно, оскільки відтворити його зміст самостійно не може, відповідь недолуга, із значними помилками. Немає навичок командної роботи, не бере на себе відповідальність. Захист кейсу спрощений, із значними помилками. Не здійснював (ла) пошук інформації. Відсутня будь-яка аргументація. Відсутні самостійні висновки і синтетичні зв'язки. Не здатен використати наявний матеріал для роботи в школі. ІКТ використано недоречно. Не виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.

		3-6	Кейс виконано задовільно. Студент може репродуктивно відтворити змісту кейсу, однак у його відповіді є помилки. Відсутні окремі складові кейсу. Може використати наявний у кейсі навчальний матеріал, але його зміст не достатній; відповідь не чітка і спрощена. Здатен (на) по середньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати. Вміє організовувати пошук історичної інформації, але не може її критично проаналізувати. Не достатньо використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси під час підготовки кейсу. Визначає роль людського фактора в історії, однак без необхідної аргументації. Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. Бере пасивну участь у кейс-технології; не застосовує оптимальну стратегію діяльності, не бере на себе відповідальність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє на посередньому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, виявляє певне усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.	
		7-8	Кейс виконаний добре. Помилки під час захисту незначні. Є самостійні висновки на основі сформованих ціннісних орієнтирів і принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонуються певні способи розв'язання суспільних проблем, що дозволяє в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних і суспільних проблем; аргументація є, але не повна (75%). Вміє організовувати пошук, аналіз та інтерпретацію історичної інформації; може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, однак неможе розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Має певний рівень синтетичного мислення. Бере участь у роботі підготовки і захисту кейсу в межах етики професійних взаємин, застосовує оптимальну стратегію під час захисту, чітко дає відповіді на запитання одногрупників; може приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів. Використовує історико-краєзнавчий матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших. Демонструє на достатньому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.	

	9-10	Здатність презентувати власну творчу інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) історичних явищ на основі захисту кейсу, ставити під сумнів усталені погляди, спростовувати стереотипи, при захисті використовує значний обсяг джерел і літератури, висновки самостійні, тези здійснені на високому рівні, студент створив значну кількість роздаткового матеріалу тощо. Підготовлений у кейсі матеріал здатен використати на практиці; відповідь чітка і завершена. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем; будує переконливу аргументацію, рецензує відповіді ровесників. Вміє організовувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичної інформації; може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси під час підготовки кейсу. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Може використати інноваційні технології. Має синтетичне мислення. Бере активну участь у кейсі на всіх етапах його підготовки і презентації в межах етики професійних взаємин, формує аргументацію, базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності, бере на себе відповідальність; проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності; вміє долати труднощі; приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів. Використовує історико-краєзнавчий матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє на високому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, бачить шляхи подолання труднощів, виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.

❖ **Критерії оцінки виконання контрольної роботи**

❖ **6+2+2+1+1+1+1+1=15 балів**

Завдання	**Кількість балів**

1 теоретичне	6 балів
2 практичне (назвати особливості, завдання, чинники,тощо)	3 бали
3 практичне (характеристика історичного джерела	3 бали
4знання історичних термінів	1 бал
5 знання історичних постатей	1 бал
6 знання хронології	1 бал
Разом	**15 балів**

Бал	**Критерії оцінювання навчальних досягнень за теоретичне завдання**
1-2	Виставляються, якщо у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. **Практично не з**нає історичну термінологію і наукову періодизацію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об’єктивна і неупереджена аргументація. Знає історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей. Не має синтетичного мислення, безвідповідально ставиться до обраного фаху.

	3-4	Ставляться, якщо у студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), елементарні уміння і навички; не здатен (на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями на рівні їх перерахунку. По-середньо знає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом.Здатен (на) по середньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати. Знає історичну персоналістику, але не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Не має синтетичного мислення, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє вдосконалення з низьким рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.	
	5-6	Ставляться, якщо студент(ка) має глибокі і повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен (на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена, є незначні помилки (не більше 4). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає історичну термінологію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелекту-альні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Достатньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем; будує аргументацію (75%). Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.	

			Виявляє певний рівень синтетичного мислення; використовує історико-краєзнавчий матеріал, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє вдосконалення з достатнім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.	
		5	студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у відсутні помилки (не більше 2). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає історичну термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. На високому рівні володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем; будує переконливу аргументацію. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Виявляє синтетичне мислення; використовує історико-краєзнавчий матеріал, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє вдосконалення з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.	

	Критерії до оцінки колоквіуму **Максимальна оцінка 10 балів** Колоквіум проводиться у формі тестів. Кількість тестових питань у завданні складає 10. Кожна правильна відповідь на одне завдання тесту тест оцінюється 1 бал.
Вимоги до письмової роботи	Семестровий підсумковий контроль з навчальної дисципліни «Історія Центрально-Східної Європи нового часу» є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену у терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни. Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо. Зміст екзаменаційних завдань та критерії оцінювання встановлюються кафедрою історіографії і джерелознавства. Семестровий екзамен *оцінюється від 1 до 50 балів*. Зміст питань, що виносяться на екзамен, форма та структура завдань та їх оцінювання визначається керівником курсу, затверджується на засіданні кафедри.

Отриманий в результаті здачі екзамену бал додається до виставлених балів за семінарські заняття та індивідуальні завдання, виконані в результаті самостійної роботи, і складає ***підсумковий семестровий бал.***

Екзаменаційна робота з навчальної дисципліни **“Суспільно-політичні процеси в слов’янських країнах у міжвоєнний період у шкільній програмі історії ”** передбачає формулювання 7 завдань: 2 – теоретичних, 1 – практичне (на знання джерел), 1 – практичне (на знання персоніфікованих історичних подій), 1 – знання термінів та 2– тестових.

Критерії оцінювання завдань на екзамені (наведено максимальну кількість балів, яку можна здобути за відповідь на кожне завдання):

Завдання	**Кількість балів**
1 теоретичне	15 балів
2 теоретичне	15 балів
3 практичне	5 балів
4 практичне	5 балів
5 знання термінів	4 балів
6-7 тести	3бали
Разом	**50 балів**

Університетська шкала	**Національна шкала**
40 – 50 балів	Відмінно (5)
30 – 39 балів	Добре (4)
25 – 29 балів	Задовільно (3)
1 – 24 балів	Незадовільно (2)

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень за теоретичне завдання
1	
1-5	у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Практично не знає історичну термінологію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація. Знає історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей. Не має синтетичного мислення, не демонструє елементарне вдосконалення здобутих під час навчання компетенцій, безвідповідально ставиться до обраного фаху.
6-9	у студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), наявні помітні прогалини у формуванні умінь і навичок, що не дозволить повною мірою використати їх у професійній діяльності; використанні знань, умінь і навичок на практиці; відповідь не чітка і спрощена, є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями на рівні їх перерахунку. **По-середньо з**нає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Здатен (на) по середньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати. Знає історичну

			персоналістику, але не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Не має синтетичного мислення, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє елементарне вдосконалення здобутих під час навчання компетенцій.	
		10-12	студент(ка) має добрі знання програмного матеріалу (75%), сформовані уміння і навички, здатен (на) застосовувати знаня, уміння і навички у професійній діяльності; відповідь чітка і практично завершена, є незначні помилки (не більше 4). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає історичну термінологію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем; будує аргументацію (75%). Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Виявляє певний рівень синтетичного мислення; використовує історико-краєзнавчий матеріал, враховує гендерний підхід, розуміє значення культури як форми людського існування, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє достатнє вдосконалення здобутих під час навчання компетенцій.	

<table>
<tr><td></td><td>
<table>
<tr><td>13-15</td><td>студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у відсутні помилки (не більше 2). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає історичну термінологію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об’єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв’язання суспільних проблем; будує переконливу аргументацію. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Виявляє синтетичне мислення; використовує історико-краєзнавчий матеріал, враховує гендерний підхід, розуміє значення культури як форми людського існування, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє вдосконалення на високому рівні здобуті під час навчання компетенції.</td></tr>
</table>

Зміст питань, що виносяться на екзамен, форма та структура завдань та їх оцінювання визначається керівником курсу, затверджується на засіданні кафедри.
Отриманий в результаті здачі екзамену бал додається до виставлених балів за семінарські заняття і складає ***підсумковий семестровий бал.***
</td></tr>
<tr><td>Умови допуску до підсумкового контролю</td><td>Належне виконання:
1) змісту питань планів семінарських занять, а також завдань, які виносяться на самостійну роботу.
2) індивідуальних робіт
Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю (екзамену) за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 25 і більше балів.</td></tr>
</table>

7. Політика курсу

Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим.

Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії, прес-конференції, захист кейсів ін. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми. Важливим є використання студентами навчального матеріалу новітньої історії України для майбутньої професії «вчитель історії і суспільствознавчих предметів», вміння формувати навчально-методичний комплекс з тем для використання в школі.

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнень на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – середа, 14.00 год. – 16.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.

8. Рекомендована література

1. Алексієвець Л. Новітня історія Польщі (1918 – 1939). – Київ-Тернопіль, 2002.
2. Баран З., Полещук Т. Країни Центральної та Східної Європи в міжвоєнний період (навчально-методичний посібник). – Львів, 1999.
3. Ванечек В. История государства и права Чехословакии. – М., 1987.
4. Дыбковская А.,Жарын М., Жарын Я. История Польши с древнейших времен до наших дней. – Варшава, 1995.
5. Дюрозель Ж.Б. Історія дипломатії від 1919 р. до наших днів. – К., 1995.
6. Зашкільняк Л., Крикун М. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. – Львів, 2000.
7. История Беларуси. Вопросы и ответы. – Минск, 1993.
8. История Болгарии: В 2-х т. – М., 1954 – 1955. – Т. 1 – 2.
9. История Польши : В з-х т. –Т.3. – М., 1959.

10. История Чехословакии: В 3-х т. Т.2. – М., 1959 . – Т.3.
11. История Югославии: В 2-х т. – М., 1963.
12. Історія західних і південних слов'ян. XX століття. – Харків, 1998.
13. История южных и западных славян: В 2 т. – Т.2. Новейшее время / Под ред. Г.Ф. Матвеева и З.С. Ненашевой. – М., 1998.
14. Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред. Леоніда Зашкільняка. – Львів, 2005.
15. Карр Э. История Советской России. – М., 1990.
16. Краткая история Болгарии. – М., 1987.
17. Крапивин А.В. Александр Стамболийский : жизнь , взгляды, деятельность. – М., 1988.
18. Кірсенко М. Чеські землі в міжнародних відносинах Центральної Європи доби становлення Чехословацької Республіки. – К., 1997.
19. Коротка історія Чехії і Словаччини / За ред. проф. П.С. Федорчака. – Івано-Франківськ, 1999.
20. Литвин А.Л. Красный и белый террор в России 1917 –1922 // Отечественная история. – 1993. – №6. – С. 46 – 62.
21. Мельгунов С. П. Красный террор в России. – М., 1990.
22. Матвеев Г. Ф. „Третий путь". Идеология аграризма в Чехословакии в межвоенный период. – М., 1992.
23. Моначинський О. Під прапором боротьби за мир (Мюнхен – 1938 і "оксамитова" окупація Чехословаччини // Політика і час. – 1998. – № 10. – С. 76 – 82.
24. Неленч Д., Неленч Т. Юзеф Пилсудский – легенды и факты. – М., 1990.
25. Нарис історії Росії: Пер. з. рос. / Б. В. Ананьїч, І. Я. Андреєв, Є. В. Анісімов та ін.; За загальн. ред. О. О. Чубар'яна. – К., 2007.
26. Орлов А. С., Георгиев В. А., Георгиева Н. Г., Сивохина Т. А. История России. Учебник. 2-е изд. – М., 2003.
27. Писарев Ю. А. Создание югославского государства в 1918 г. : уроки истории // Новая и новейшая история. – 1992. – № 1. – С. 25 – 42.
28. Писарев Ю. А. Образование югославского государства. – М., 1975.
29. Политические системы в старанах Центральной и Юго-Восточной Европы. 1917 – 1929 гг. / Отв. ред. Р. П. Гришина. – М., 1988.
30. Семенов К. Н. Режим БЗНС – форма социал-максимализма? К постановке проблемы // Советское славяноведение. – 1991. – № 6. – С. 37 – 47.
31. Федорчак П. С. Новітня історія Польщі XX століття. Навчальний посібник для студентів історичних спеціальностей. – Івано-Франківськ, 2006.
32. Хрестоматия по новейшей истории: В 3-х т. / Под ред. Б. Г. Гафурова и др. – М., 1990. – Т. 1.
33. Хрестоматия по истории СССР. 1917 – 1949 / Под ред. проф. Э. М. Щагина. – М., 1991.
34. Хрестоматия по истории южных и западных славян : В 3-х т. / Отв. ред. Д. Б. Мельцер, С. И. Чернявский. – Минск, 1991. – Т. 3.

35. Хрестоматия по отечественной истории (1914 – 1945 гг.) / Под ред. А. Ф. Киселева, Э. М. Щагина. – М., 1996.
36. Цветков Г. М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917 – 1945 рр. Навчальний посібник. – К., 1997.
37. Чехия и Словакия в XX веке. Очерки истории : в 2 кн. / (отв. ред. В. В. Марьина). – Кн. 1. – М., 2005.
38. Чорній В. Історія Болгарії. – Львів, 2007.
39. Штарський М. Юзеф Пілсудський. Факти і міфи // Український історичний журнал. – 1992. – № 4. – С. 64 – 75; №5. – С. 89 – 102.
40. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн XX століття. Підручник для вищих навчальних закладів. – К., 2005.

Викладач _____ **Р. В. Кобильник.**